

Huoltajille suunnattu varhaiskasvatuspalveluita koskeva ohjaus ja neuvonta (asiantuntijalomake)

Tällä arviointityökalulla arvioidaan seuraavien laatuindikaattorien toteutumista:

Varhaiskasvatuspalveluja koskevaa ohjausta ja neuvontaa toteutetaan kattavasti siten, että varhaiskasvatuksen toimintamuodot, niiden ominaispiirteet ja tehtävät informoidaan huoltajille selkeästi.

Huoltajille suunnatulla varhaiskasvatuspalveluja koskevalla ohjauksella ja neuvonnalla varmistetaan lasten yhdenvertainen oikeus ja mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen on neuvonnan ja ohjauksen ensisijainen peruste.

Tällä arviointityökalulla varhaiskasvatuksen johto, asiantuntijat ja päiväkodin johtajat voivat arvioida huoltajille suunnattua varhaiskasvatuksen koskevaa neuvontaa ja ohjausta. Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan kunnan on järjestettävä huoltajille neuvontaa ja ohjausta heidän käytettävissään olevista varhaiskasvatuspalveluista. Ohjauksessa on selvitettävä varhaiskasvatuksen eri toimintamuodot ja tarjolla olevat vaihtoehdot sekä muut seikat, joilla on vaikutusta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Huoltajien kanssa pohditaan, mikä varhaiskasvatuksen toimintamuoto ja laajuus vastaavat lapsen tarpeita ja etua. Neuvontaa ja ohjausta annetaan sekä varhaiskasvatuspalveluihin hakeuduttaessa että lapsen jo ollessa palvelujen piirissä. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 16 §; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022.)

Työkalun avulla varhaiskasvatuksen johto, asiantuntijat ja päiväkodin johtajat voivat arvioida huoltajille tarjottua ohjausta ja neuvontaa, kuten tiedon saatavuutta ja ajankohtaisuutta. Työkalulla voi arvioida ohjauksen ja neuvonnan järjestämistä sekä varhaiskasvatuspaikan tarjoamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa. Lisäksi arvioinnin kohteena on huoltajien aloituskeskustelun järjestäminen ja lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelu yhdessä huoltajien kanssa.

Arviointityökalu sopii varhaiskasvatuksesta vastaavien ylimpien viranhaltijoiden sekä varhaiskasvatusta koskevasta ohjauksesta ja neuvonnasta vastaavien henkilöiden käyttöön.

Esimerkkejä väittämistä:

- Huoltajille suunnattua varhaiskasvatusta koskevaa ohjausta ja neuvontaa on saatavilla helposti ja monikanavaisesti. (Esim. kotisivut, esitteet eri kielillä, neuvolan antama neuvonta jne.)
- Ohjauksen ja neuvonnan periaatteista on sovittu.
- Huoltajille kerrotaan varhaiskasvatuksen eri toimintamuotojen ja vaihtoehtojen sisällöistä ja ominaispiirteistä.
- Varhaiskasvatuspaikkaa koskevat päätökset tehdään lapsen etu ja yksilölliset tarpeet huomioiden.

Työkaluun liittyviä pohdintakysymyksiä:

- Millaiset arvot ohjaavat kuntamme varhaiskasvatusta koskevaa ohjausta ja neuvontaa, jota huoltajille tarjotaan?
- Kuka tai ketkä vastaavat huoltajille tarjotusta ohjauksesta ja neuvonnasta? Millaista yhteistyötä toteutamme esimerkiksi neuvoloiden, sosiaalityön, maahanmuuttajapalveluiden tai vastaavien tahojen kanssa?
- Kuinka huoltajille tarjottua ohjausta ja neuvontaa seurataan ja arvioidaan?
- Miten huoltajien ja lasten osallisuus on huomioitu ohjauksen ja neuvonnan prosesseissa?
- Kuinka perheiden erilaisuus ja moninaisuus on huomioitu ohjauksen ja neuvonnan prosesseissa ja onko se kaikille saavutettavaa?

Työkalun laatimiseen on osallistunut tutkijat Julia Kuusiholma-Linnamäki (Jyväskylän yliopisto) ja Anna Siipainen (Tampereen yliopisto).